

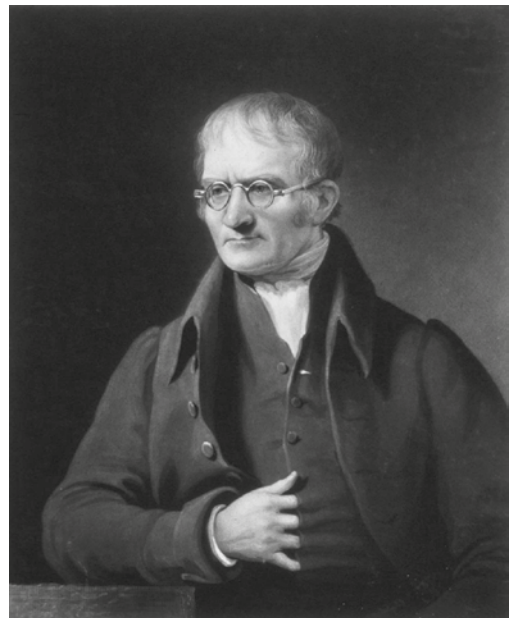
JOHN DALTON

1766. szeptember 6-án született John Dalton angol kémikus és fizikus, a kémiai atomelmélet egyik megalapozója.

Dalton Eaglesfieldben nőtt fel, szegény család gyermekeként. Ő és fivére is szintévesztő volt, később ezen a területen is végzett kutatásokat. Már egészen fiatalon tanítani kezdett egy közeli iskolában, elsősorban fizikát és matematikát. 1793-ban a manchesteri főiskola professzora lett, ahol kémiát is kellett tanítania, ekkor kezdett el vegytani kutatásokkal foglalkozni. Valószínűleg ő használta először az újkorban az atom kifejezést az anyag legkisebb és oszthatatlan részeire.

Az atomelmélet megalapozásán kívül Dalton nevéhez fűződik a többszörös súlyviszonyok törvénye is. Ezekhez szükség volt arra, hogy a vegyületek összetételét nem százalékosan vizsgálta, hanem aránypárokat használt az összehasonlításához. Az atomelmélet szerint az anyag atomokból épül fel, melyek meghatározható súllyal rendelkeznek. Alapul vette a hidrogént, ehhez viszonyítva állapította meg más elemek atomsúlyát; de sok hibát vétett. Ennek oka egyszerű: a tudomány akkori állása alapján nem kaphatott pontosabb eredményeket. Elméleteivel kortársai közül kevesen értettek egyet, sokan támadták újító gondolatait. Évtizedekbe telt, de végül elfogadták a nézeteit, hiszen az újabb kutatások és eredmények őt igazolták.

A kémia mellett meteorológiával is foglalkozott, és tanulmányozta saját betegségét, a szintévesztést. A vörös-zöld szintévesztést ma is daltonizmusnak hívják.

Egy szigorú erkölcsi szabályok szerint, papság és szertartások nélkül élő vallási közösség tagja volt. A kvéker tanok követőjeként nem vágyott rivaldafényre, szerény életet élt, nem nősült meg. Saját maga úgy fogalmazott: életét maradéktalanul kitöltik a háromszögek, kémiai folyamatok és az elektromos kísérletek. 1822-ben tagjai közé hívta a Royal Society, de ő visszautasította az ajánlatot.

Élete utolsó évtizedében kétszer is stroke-ot kapott, majd 1844. július 26-án meghalt Manchesterben.

Források:

<https://www.biography.com/people/john-dalton-9265201>

<https://www.britannica.com/biography/John-Dalton>

Leon Lederman és Dick Teresi: Az isteni a-tom – Mi a kérdés, ha a válasz a világegyetem?, 2007, Budapest, Typotex Kiadó

<http://erettsegi.com/tetelek/kemia/john-dalton-1766-1844/>

<http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/termesztudomanyok/fizika/fizika-11-efolyam/az-atomfizika-megszulesenek-fobb-allomasai/john-dalton>

többszörös súlyviszonyok törvénye: http://www.kislexikon.hu/tobbszoros_sulyviszonyok_torvenye.html

Összeállította: Hajduk Zsófia

AGORA

TUDOMÁNYOS
ÉLMÉNYKÖZPONT
DEBRECEN